

Fotoaparáty na zvitkový film

O rozšírenie praktických možností pre najširší okruh fotografov – amatérov sa zaslúžil najmä americký vynálezca George Eastman. V roku 1888 mu udelili patent na fotoaparát na zvitkový film.

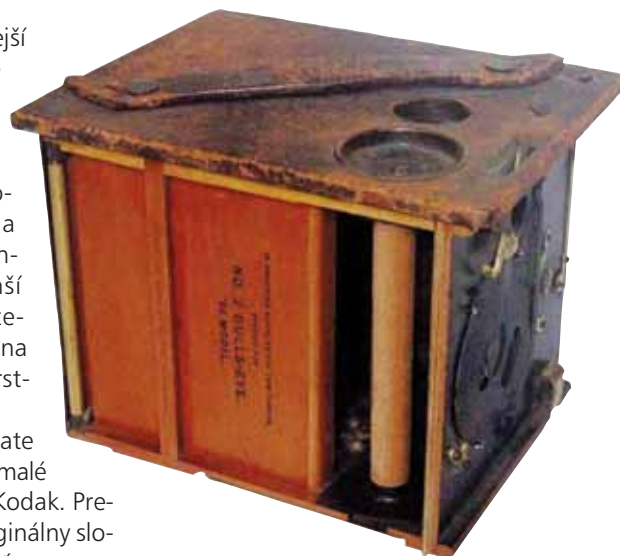

Fotoaparát No. 2 BULLS-EYE, vyrobený v roku 1896, výrobca EASTMAN KODAK CO.

Eastman pochopil, že výraznejší záujem o fotografovanie môže nastať len vtedy, keď sa podstatne zjednodušia technologické úkony, potrebné na prípravu fotografovania a výrobu fotiek. Jeho snaha nebola len teoretická, vynášiel a skonstruoval omnoho jednoduchší funkčný systém, než bolo vtedy používané fotografovanie na sklené platne s fotocitlivou vrstvou.

Založil firmu Eastman Dry Plate Company, ktorá začala vyrábať malé prenosné fotoaparáty značky Kodak. Presvedčivý a neklamlivý bol aj originálny slogan jeho firmy: *Vy stlačíte spúšť a my urobíme ostatné.* A skutočne, vďaka jeho firme ten, kto chcel fotografovať, nemusel byť chemikom, optikom a mať vlastnú fotokomoru. Stačilo fotoaparát po vyfotení filmu zaslať výrobcovi, kde film vyvolali, urobili fotky a fotoaparát *nabili* ďalším filmom.

Mne sa podarilo získať fotoaparát na zvitkový film No. 2 BULLS-EYE z roku 1896, ktorého výrobcom je EASTMAN

Pohľad na vnútorné konštrukčné usporiadanie fotoaparátu No. 2 BULLS-EYE

KODAK CO. Ani v starožitnostiach, kde som ho kúpil, nevedeli, že je to jeden z najstarších fotoaparátov na zvitkový film.

Štefan Holakovský
Foto autor

OPÝTALI SME SA JAZYKOVEDCOV...

... na používanie predložiek *na* a *pre* v niektorých spojeniach

Predložka *na* s lokálom (6. pádom) predovšetkým vyjadruje miesto, povrch, na ktorom sa niečo deje alebo na ktorom niečo je, napr. *sedieť na stoličke, stáť na ceste, ležať na zemi, parkovať na parkovisku, list je na stole.* Ďalej sa predložkou na vyjadruje inštitucionálne prostredie nejakého deja, napr. *študovať na vysokej škole, prednášať na univerzite, pracovať na ministerstve.* V jazykovej praxi sa stretáme aj so slovnými spojeniami s predložkou *na*, v ktorých ide o vyjadrenie miesta, vnútri ktorého sa koná nejaký dej, napr. *bývať na hoteli, bývať na izbe č. 2, pracovať na výskumnom ústave, pracovať na oddelení miestnych daní a poplatkov, uvedený tovar dostanete na predajni.* Tieto vyjadrenia sa pokladajú za nevhodné a namiesto nich sa v spisovnom jazyku odporúča používať vyjadrenia so základnou predložkou vyjadrujúcou miesto, vnútri ktorého sa niečo deje, a to s predložkou *v* (*vo*), teda *bývať v hoteli, bývať v izbe č. 2, pracovať vo výskumnom ústave, pracovať v oddelení miestnych daní a poplatkov, uvedený tovar dostanete v predajni.*

vať vo výskumnom ústave, pracovať v oddelení miestnych daní a poplatkov, uvedený tovar dostanete v predajni.

Pri niektorých podstatných menách sa môže uplatniť predložka *na* aj predložka *v*, pravda, v takom prípade zvyčajne ide o vyjadrenie rozličného významu, resp. významového odtienka. Predložkové spojenie *na gymnáziu* má opodstatnenie vtedy, keď máme na mysli inštitúciu, napr. *študovať na gymnáziu*, a predložkové spojenie *v gymnáziu* má opodstatnenie vtedy, keď máme na mysli budovu tejto inštitúcie: *v gymnáziu je dvanásť učební.*

V jazykovej praxi sa nezriedka stretáme s používaním predložky *pre* na vyjadrenie cieľa, účelu, ako je to v spojení *pre tento účel* a v spojeniach s dejovými podstatnými menami, ktoré sú zvyčajne utvorené zo slovičiek, napr. *podmienky pre výskum, pomôcky pre cvičenie, základy pre stavbu obchodného centra, predpoklady pre ustanovenie do funkcie,*

určenie lehoty pre vydanie rozhodnutia, náležitosti pre vznik zmluvy (podstatné mená *výskum, cvičenie, stavba, ustanovenie, vydanie, vznik* sú utvorené zo slovičiek *vyskúmať, cvičiť, stavať, ustanoviť, vydať, vznikat'*). Predložkou *pre* sa predovšetkým vyjadruje príčina, dôvod alebo prospech. Používanie predložky *pre* v cieľovom, resp. účelovom význame býva niekedy ovplyvnené aj cudzími jazykmi, najmä angličtinou (anglické *for*), nemčinou (nemecké *für*) a češtinou (české *pro*), o čom sa môžeme presvedčiť v textoch preložených z týchto jazykov. Na vyjadrenie cieľa, účelu máme v spisovnej slovenčine základnú cieľovú, resp. účelovú predložku *na*. Preto aj v citovaných a podobných spojeniach je náležité používať predložku *na*, teda *na tento účel, podmienky na výskum, pomôcky na cvičenie, základy na stavbu obchodného centra, predpoklady na ustanovenie do funkcie, určenie lehoty na vydanie rozhodnutia, náležitosti na vznik zmluvy.* Rovnako aj v slovných spojeniach typu *rozpočet pre rok 2015* je náležitá predložka *na*, teda *rozpočet na rok 2015.*

PaedDr. Matej Považaj, CSc.